

Правни факултет Универзитета у Нишу
Faculty of Law, University of Niš

Међународна научна конференција
International Scientific Conference

ПРАВО И ДРУШТВЕНЕ ВРЕДНОСТИ
LAW AND SOCIAL VALUES

Зборник сажетака
Collection of summaries

Ниш, април 2023.

МЕЂУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА / INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE

**„ПРАВО И ДРУШТВЕНЕ ВРЕДНОСТИ”
“LAW AND SOCIAL VALUES”**

Зборник сажетака / Collection of summaries

Издавач / Publisher

Правни факултет Универзитета у Нишу / Faculty of Law, University of Niš

За издавача / For the Publisher

Проф. др Небојша Раичевић, декан

Организатор Конференције / Conference organizer

Центар за правна и друштвена истраживања, Правни факултет Универзитета у Нишу

Уредници Конференције / Editors-in Chief

Проф. др Небојша Раичевић

Проф. др Душица Миладиновић-Стефановић

Организациони одбор / Organizing Committee

Проф. др Небојша Раичевић, редовни професор и декан, Правни факултет, Универзитет у Нишу;

Проф. др Душица Миладиновић-Стефановић, ванредни професор и продекан за науку и финансије, Правни факултет, Универзитет у Нишу;

Проф. др Ирена Пејић, редовни професор и главни и одговорни уредник часописа „Зборник радова Правног факултета у Нишу”, Правни факултет, Универзитет у Нишу;

Проф. др Дејан Вучетић, редовни професор и продекан за наставу, Правни факултет, Универзитет у Нишу;

Проф. др Михајло Цветковић, ванредни професор и управник Центра за правна и друштвена истраживања, Правни факултет, Универзитет у Нишу;

Prof. Mustafa Yasan, Associate Professor, Faculty of Law, Izmir Democracy University, Izmir, Turkey;

Prof. dr Olga Kosevaliska, Associate Professor, Dean, Faculty of Law, University “Goce Delchev Shtip”, Republic of North Macedonia;

Проф. др Горан Марковић, редовни професор, декан, Правни факултет, Универзитет у Источном Сарајеву, Босна и Херцеговина;

Prof. dr Tunjica Petrašević, Associate Professor, Dean, Faculty of Law, University “Josip Juraj Strossmayer”, Republic of Croatia;

Prof. Cristian Dumitru Miheș, Associate Professor, Dean, Faculty of Law, University of Oradea, Republic of Romania.

Технички уредник / Desktop Publishing: Владимир Благојевић

Превод резимеа / Proofreading: Гордана Игњатовић

Корице / Cover: Владимир Благојевић

Штампа / Print: Графика Галеб, Ниш

Тираж / Circulation: 150

ISBN: 978-86-7148-302-5

Штампање овог Зборника је финансијски помогло Министарство науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије

САДРЖАЈ / CONTENTS

СЕСИЈА ЗА УСТАВНО И УПРАВНО ПРАВО CONSTITUTIONAL AND ADMINISTRATIVE LAW SESSION

Милан Петровић

ПРАВНИ ПОЛОЖАЈ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ.....	21
LEGAL POSITION OF REPUBLIKA SRPSKA IN BOSNIA AND HERZEGOVINA.....	23

Горан Марковић

О ОПОЗИВУ НАЧЕЛНИКА ОПШТИНЕ И ГРАДОНАЧЕЛНИКА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ.....	25
ON THE RECALL OF THE MAYOR IN REPUBLIKA SRPSKA.....	26

Искра Акимовска Малетић

СТРАТЕШКИ ОКВИР ЗА РЕФОРМУ ЈАВНЕ УПРАВЕ У СЕБЕРНОЈ МАКЕДОНИЈИ: ПРОГРЕС ИЛИ СТАГНАЦИЈА.....	27
STRATEGIC FRAMEWORK FOR PUBLIC ADMINISTRATION REFORM IN NORTH MACEDONIA: PROGRESS OR STAGNATION.....	28

Boris Bakota

Jelena Dujmović Boska

Danijela Romić

ТЕМЕЛЈНА ПРАВА ДРЖАВНИХ СЛУЖБЕНИКА У РЕПУБЛИЦИ ХРВАТскоЈ – (НЕ)МОГУЋНОСТИ ЗА РОБОЛЈШАЊЕ СЛУЖБЕНИЧКОГ СТАТУСА.....	29
CIVIL SERVANTS' BASIC RIGHTS IN THE REPUBLIC OF CROATIA: (IM)POSSIBILITIES TO IMPROVE THE CIVIL SERVANT'S STATUS.....	30

Маја Настић

ПРАВО НА ПРИСТУП Е-ПРАВДИ: ДИГИТАЛИЗАЦИЈОМ ДО ЕФИКАСНОГ ПРАВСУЂА?.....	31
ACCESS TO E-JUSTICE: DIGITALIZATION AS A TOOL FOR INSTITUTING AN EFFICIENT JUDICIAL SYSTEM?.....	33

Драгољуб Тодић

ГЛОБАЛНЕ ДРУШТВЕНЕ ВРЕДНОСТИ У ПРАВУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ПРАВУ МИГРАЦИЈА (ГДЕ СУ „ЕКОЛОШКИ“ МИГРАНТИ?).....	35
GLOBAL SOCIAL VALUES IN ENVIRONMENTAL LAW AND MIGRATION LAW: WHERE ARE THE ENVIRONMENTAL MIGRANTS?.....	37

Jowanka Jakubek-Lalik

DOES MODERN ADMINISTRATIVE LAW HAVE A DISTINCTIVE SET OF VALUES?
RULE OF LAW AND SOCIAL VALUES IN THE TIMES OF DEMOCRATIC DECAY39
ДА ЛИ МОДЕРНО УПРАВНО ПРАВО ИМА ПОСЕБАН СКУП ВРЕДНОСТИ?
ВЛАДАВИНА ПРАВА И ДРУШТВЕНЕ ВРЕДНОСТИ У ВРЕМЕНИМА
ДЕМОКРАТСКОГ ПРОПАДАЊА40

Simona Claudia Timofte

E-ADMINISTRATION AND THE TRANSPARENCY IN THE
PUBLIC ADMINISTRATION41
Е-УПРАВА И ТРАНСПАРЕНТНОСТ У ЈАВНОЈ УПРАВИ.....42

Марија Вујовић

Марта Митровић

ЕТИЧКИ СТАНДАРДИ И ФОТОГРАФИЈА У ШТАМПАНИМ МЕДИЈИМА.....43
ETHICAL STANDARDS AND PHOTOGRAPHY IN NEWSPAPERS44

Сања Голијанин

СЛОБОДА ПРИСТУПА ИНФОРМАЦИЈАМА – НОРМА И ПРАКСА45
RIGHT TO ACCESS INFORMATION-THE NORM AND PRAXIS.....46

Андреј Благојевић

Дејан Вучетић

УПОРЕДНО-ПРАВНА АНАЛИЗА УРЕЂЕЊА ЈАВНИХ МЕДИЈСКИХ СЕРВИСА
У ВЕЛИКОЈ БРИТАНИЈИ И СРБИЈИ47
COMPARATIVE LAW ANALYSIS OF PUBLIC MEDIA SERVICES IN
GREAT BRITAIN AND SERBIA48

Diana Cîrmasiu

BRIEF CONSIDERATIONS ON FINANCING PUBLIC SANITATION SERVICES
IN ROMANIA.....49
КРАТАК ПРЕГЛЕД ФИНАНСИРАЊА ЈАВНИХ САНИТАРНИХ СЛУЖБИ
У РУМУНИЈИ51

Ana Đanić Čeko

SPECIFIČNOSTI PREKRŠAJNO-UPРАВНО PРАВНОG POSTUPANJA U FUNKCIJI
UČINKOVITE PROVEDBE PRAVILA O ZAŠTITI TRŽIŠNOG NATJECANJA53
SPECIFIC FEATURES OF MISDEMEANOR-ADMINISTRATIVE LAW
PROCEEDINGS IN THE FUNCTION OF EFFECTIVE IMPLEMENTATION OF
COMPETITION RULES.....54

Joanna Markiewicz-Stanny

BALANCE BETWEEN NATIONAL SECURITY AND HUMAN RIGHTS IN
MIGRATION LAW55
БАЛАНС ИЗМЕЂУ НАЦИОНАЛНЕ БЕЗБЕДНОСТИ И ЉУДСКИХ
ПРАВА У МИГРАЦИОНОМ ПРАВУ57

Anna Feja-Pasziewicz

FAMILY WELFARE AS A KEY LEGAL VALUE59
ДОБРОБИТ ПОРОДИЦЕ КАО КЉУЧНА ПРАВНА ВРЕДНОСТ60

Maria-Ariana Dociu

THE INSTITUTION OF THE PREFECT IN THE ROMANIAN PUBLIC
ADMINISTRATION SYSTEM.....61
ИНСТИТУЦИЈА ПРЕФЕКТА У СИСТЕМУ ЈАВНЕ УПРАВЕ РУМУНИЈЕ62

Наташа Рајић

ПОСЕБНОСТИ ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЈЕ ВЛАСТИ У ИТАЛИЈИ И СРБИЈИ:
РЕГИОНАЛНИ НИВО63
PECULIARITIES OF DECENTRALIZATION OF POWER IN ITALY AND SERBIA:
REGIONAL LEVEL65

Alen Lalić

Elena Trajkovska

SANKCIONIRANJE UPRAVE OD STRANE SUDA KAO NAČIN UNAPRIJEĐENJA
DOBROG PONAŠANJA UPRAVE U ZEMLJAMA ZAPADNOG BALKANA67
SANCTIONING THE ADMINISTRATION FOR NON-COMPLIANCE WITH
COURT DECISIONS AS A MEANS OF IMPROVING THE GOOD GOVERNANCE
IN THE COUNTRIES OF THE WESTERN BALKANS69

**СЕСИЈА ЗА ГРАЂАНСКО ПРАВО
CIVIL LAW SESSION**

Rodna Živkovska

Tina Pržeska

PROTECTION OF THE RIGHT OF OWNERSHIP IN THE MACEDONIAN
PROPERTY LAW.....73
ЗАШТИТА ПРАВА СВОЈИНЕ У МАКЕДОНСКОМ СТВАРНОМ ПРАВУ74

Ivan Rushev

GENDER CHANGE ISSUES IN BULGARIAN COURT PRACTICE75
ПИТАЊА ПРОМЕНЕ ПОЛА У БУГАРСКОЈ СУДСКОЈ ПРАКСИ.....76

Ангел Ристов

МАКЕДОНСКИ ГРАЂАНСКИ ЗАКОНИК: СТВАРНОСТ ИЛИ НЕОСТВАРЕНА ИДЕЈА.....	77
THE MACEDONIAN CIVIL CODE: REALITY OR UNREALIZED IDEA	78

Игор Камбовски

НЕКИ АСПЕКТИ РАСКИДА УГОВОРА О КОНЦЕСИЈИ	79
SOME ASPECTS OF TERMINATION OF THE CONCESSION CONTRACT	80

Мирослав Лазић

НАЧЕЛО ПОУЗДАЊА УПИСА ПРАВА СВОЈИНЕ У КАТАСТАР И СТИЦАЊЕ СВОЈИНЕ ОД КЊИЖНОГ ВЛАСНИКА.....	81
THE PRINCIPLE OF RELIANCE ON REGISTRATION OF THE OWNERSHIP RIGHT IN THE CADASTRE AND ACQUISITION OF OWNERSHIP FROM THE REGISTERED OWNER.....	82

Наташа Стојановић

О НАСЛЕЂИВАЊУ ПОЈЕДИНИХ ИМОВИНСКИХ ПРАВА У ГРАЂАНСКОМ КОДЕКСУ РУСКЕ ФЕДЕРАЦИЈЕ	83
ON SUCCESSION OF SPECIFIC PROPERTY RIGHTS IN THE CIVIL CODE OF THE RUSSIAN FEDERATION	84

Tadeusz Zembrzuski

EVOLVEMENT OF CONSUMER LEGAL PROTECTION IN POLISH JUDICIAL PROCEEDINGS: NEW SEPARATE PROCEEDINGS.....	85
РАЗВОЈ ПРАВНЕ ЗАШТИТЕ ПОТРОШАЧА У ПОЉСКИМ СУДСКИМ ПОСТУПЦИМА: НОВИ ОДВОЈЕНИ ПОСТУПЦИ.....	87

Милица Шутова

ВЕШТАЧЕЊЕ КАО ДОКАЗНО СРЕДСТВО У ПАРНИЦИ.....	89
EXPERTISE AS EVIDENCE IN CIVIL PROCEEDINGS.....	90

Borjana Miković

STARATELJSTVO NAD OSOBAMA KOJIMA JE ODUZETA ILI OGRANIČENA POSLOVNA SPOSOBNOST I POŠTIVANJE LJUDSKOG DOSTOJANSTVA U PRAKSI ORGANA STARATELJSTVA – PRIMJERI STARATELJSKE PRAKSE KANTONALNOG CENTRA ZA SOCIJALNI RAD SARAJEVO	91
GUARDIANSHIP OF PERSONS WITH DISABILITIES DEPRIVED OF BUSINESS CAPACITY OR WITH LIMITED LEGAL CAPACITY AND RESPECT FOR HUMAN DIGNITY IN THE PRACTICE OF GUARDIANSHIP BODIES: EXAMPLES OF GUARDIANSHIP PRACTICE OF THE CANTONAL SOCIAL WELFARE CENTER IN SARAJEVO	92

Dubravka Klasiček**Vlasta Budiša**

ZAŠTITA KULTURNIH DOBARA U HRVATSKOJ I SRBIJI S NAGLASKOM NA
OGRANIČENJA VLASNIŠTVA93

PROTECTION OF CULTURAL GOODS IN CROATIA AND SERBIA, WITH THE
EMPHASIS ON RESTRICTIONS ON OWNERSHIP RIGHTS.....95

Davorin Pichler**Dražen Tomić****Vlatko Ljubanović**

ODGOVORNOST REPUBLIKE HRVATSKE ZA ŠTETU PROUZROČENU
KOMPROMITACIJOM INFORMACIJSKOG SUSTAVA ZEMLJIŠNIH
KNJIGA I KATASTRA.....97

LIABILITY OF THE REPUBLIC OF CROATIA FOR DAMAGE CAUSED BY
COMPROMISING THE INFORMATION SYSTEM OF LAND BOOKS
AND CADASTRE.....99

Димитрије Ђеранић

ПОСТУПАК ЗА ЗАСНИВАЊЕ УСВОЈЕЊА ПО НОВОМ ПОРОДИЧНОМ
ЗАКОНУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ 101

ADOPTION PROCEDURE IN THE NEW FAMILY ACT OF REPUBLIKA SRPSKA..... 102

Михајло Цветковић

SMART УГОВОРИ 2.0: НОВА УГОВОРНА ПРАКСА 103

SMART CONTRACTS 2.0: NOVEL CONTRACTUAL PRACTICE 105

Анђелија Тасић

УПОТРЕБА ВЕШТАЧКЕ ИНТЕЛИГЕНЦИЈЕ У ГРАЂАНСКОМ
СУДСКОМ ПОСТУПКУ 107

THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN CIVIL PROCEDURE 108

Lucia Irinescu

PROTECTION OF PEOPLE WITH MENTAL DISABILITIES IN FAMILY
RELATIONSHIPS IN ROMANIA..... 109

ЗАШТИТА ОСОБА СА МЕНТАЛНИМ ИНВАЛИДИТЕТОМ У ПОРОДИЧНИМ
ОДНОСИМА У РУМУНИЈИ 110

Magdalena Skibińska

THE PRESENCE OF IUS COMMUNE PROCEDURE FEATURES IN MODERN
POLISH CIVIL PROCEEDINGS 112

ПРИСУСТВО ОБЕЛЕЖЈА IUS COMMUNE ПОСТУПКА У САВРЕМЕНОМ
ПОЉСКОМ ГРАЂАНСКОМ ПОСТУПКУ 114

Florina Florentina Moroza

REFORM OF THE EXTINGTIVE PRESCRIPTION IN ROMANIAN LAW.....	116
РЕФОРМА ИНСТИТУТА ЗАСТАРЕЛОСТИ У РУМУНСКОМ ПРАВУ	117

Martin Hamrik

SOCIAL VALUES AS INHERITANCE LAW LIMITS: FOCUS ON INHERITANCE LAW OF SLOVAKIA	119
ДРУШТВЕНЕ ВРЕДНОСТИ КАО ОКВИР НАСЛЕДНОГ ПРАВА: ОСВРТ НА НАСЛЕДНО ПРАВО СЛОВАЧКЕ.....	120

Jarosław Turłukowski

SOCIAL VALUES IN POLISH INHERITANCE LAW (AS EXEMPLIFIED BY LEGITIM).....	121
ДРУШТВЕНЕ ВРЕДНОСТИ У ПОЉСКОМ НАСЛЕДНОМ ПРАВУ (НА ПРИМЕРУ LEGITIMA).....	122

Ивана Симоновић

ПРИВАТНОСТ У ЈАВНОМ ПРОСТОРУ.....	123
PRIVACY IN THE PUBLIC SPHERE.....	124

Милица Вучковић

ОГРАНИЧЕЊА ПРАВА СВОЈИНЕ НА ПРИРОДНИМ РЕСУРСИМА.....	125
RESTRICTIONS OF THE OWNERSHIP RIGHT OVER NATURAL RESOURCES.....	126

Marianna-Elizabet Iaroslavska

DISPUTE RESOLUTION IN THE METAVERSE AGE: REVOLUTION IN SOCIAL VALUES	127
РЕШАВАЊЕ СПОРОВА У ДОБА МЕТАВЕРЗУМА: РЕВОЛУЦИЈА ДРУШТВЕНИХ ВРЕДНОСТИ.....	129

Бојана Арсенијевић

НЕМАТЕРИЈАЛНА ШТЕТА КАО ИЗРАЗ ЗАШТИТЕ ДРУШТВЕНИХ ВРЕДНОСТИ.....	131
NON-PECUNIARY DAMAGE AS AN EXPRESSION OF THE PROTECTION OF SOCIAL VALUES	133

Raya Georgieva

CAN A LEGAL ENTITY BE A PARTY UNDER THE LIFETIME MAINTENANCE CONTRACT	135
МОЖЕ ЛИ ПРАВНО ЛИЦЕ БИТИ УГОВОРНА СТРАНА У УГОВОРУ О ДОЖИВОТНОМ ИЗДРЖАВАЊУ?.....	136

**СЕСИЈА ЗА КРИВИЧНО ПРАВО
CRIMINAL LAW SESSION**

Драган Јовашевић

КРИВИЧНА ОДГОВОРНОСТ И КАЖЊИВОСТ ЗА ИЗАЗИВАЊЕ МРЖЊЕ.....	139
CRIMINAL LIABILITY AND PUNISHMENT FOR INCITING HATRED.....	140

Зоран Ђирић

СУДСКО-ПСИХИЈАТРИЈСКЕ КОНФРОНТАЦИЈЕ КАО НАЧИН ЗА ВЕЋУ ОБЈЕКТИВНОСТИ СУДСКО-ПСИХИЈАТРИЈСКИХ ЕКСПЕРТИЗА	141
FORENSIC PSYCHIATRIC CONFRONTATIONS AS A MEANS OF ENSURING GREATER OBJECTIVITY OF FORENSIC PSYCHIATRIC EXAMINATIONS.....	142

Миомира Костић

МЕТОДЕ КРИМИНОЛОГИЈЕ И ИСТРАЖИВАЧКА ЕТИКА	143
METHODS OF CRIMINOLOGY AND RESEARCH ETHICS	144

Дарко Димовски

УПОТРЕБА ВИРТУЕЛНЕ СТВАРНОСТИ ЗА ПРОУЧАВАЊЕ МЕСТА ЗЛОЧИНА	145
THE USE OF VIRTUAL REALITY IN CRIME SCENE INVESTIGATION.....	146

Cristian Dumitru Miheş

THE METAVERSE CHALLENGES: REAL CRIMES OR JUST IMAGINARY FACTS?.....	147
ИЗАЗОВИ МЕТАВЕРЗУМА: ПРАВА КРИВИЧНА ДЕЛА ИЛИ ИМАГИНАРНЕ ЧИЊЕНИЦЕ?	148

Маја Лукић Радовић

Милена Манојловић Недељковић

ЕФИКАСНОСТ ЗАЈЕДНИЧКОГ ИСТРАЖНОГ ТИМА КАО ИНСТРУМЕНТА ЗА ПРИБАВЉАЊЕ И РАЗМЕНУ ДОКАЗА У ПРЕКОГРАНИЧНИМ ИСТРАГАМА.....	150
THE EFFECTIVENESS OF A JOINT INVESTIGATION TEAM AS AN I NSTRUMENT FOR GATHERING AND EXCHANGE OF EVIDENCE IN CROSS-BORDER INVESTIGATIONS	151

Здравко Грујић

ПРАВА ЖРТАВА КРИВИЧНИХ ДЕЛА У КОНТЕКСТУ ЗАШТИТЕ ДРУШТВЕНИХ ВРЕДНОСТИ.....	152
THE RIGHTS OF CRIMINAL OFFENCE VICTIMS IN THE CONTEXT OF PROTECTING SOCIAL VALUES	154

Саша Атанасов

Јадранка Оташевић

НЕКЕ СПЕЦИФИЧНОСТИ СУГЕСТИВНОГ ДЕЛОВАЊА НА СВЕДОКА.....	156
SPECIFIC FEATURES OF SUGGESTIVE IMPACT ON WITNESSES	157

Душица Миладиновић-Стефановић

КРИВИЧНО ДЕЛО ВАНБРАЧНА ЗАЈЕДНИЦА СА МАЛОЛЕТНИКОМ: DE LEGE LATA И DE LEGE FERENDA.....	158
CRIMINAL OFFENCE OF EXTRAMARITAL UNION WITH A MINOR DE LEGE LATA AND DE LEGE FERENDA	160

Bogdan Bodea

DIRECT APPLICABILITY OF THE RIGHT TO APPEAL IN CRIMINAL MATTERS IN AN IMPERFECT NATIONAL LEGISLATION.....	162
ДИРЕКТНА ПРИМЕНА ПРАВА НА ЖАЛБУ У КРИВИЧНИМ СТВАРИМА У НЕСАВРШЕНОМ НАЦИОНАЛНОМ ЗАКОНОДАВСТВУ	164

Ивана Марковић

МЕРА БЕЗБЕДНОСТИ ОБАВЕЗНОГ ЛЕЧЕЊА НАРКОМАНА ИЗ ЧЛАНА 83. КРИВИЧНОГ ЗАКОНИКА СРБИЈЕ.....	166
THE SECURITY MEASURE OF COMPULSORY DRUG-ADDICTION TREATMENT (ARTICLE 83 OF THE SERBIAN CRIMINAL CODE).....	167

Иван Илић

НАРЕДБА О ОБУСТАВИ ИСТРАГЕ – РЕАФИРМАЦИЈА ОДЛУКЕ ABSOLUTIO AB INSTANTIA ИЗ ИНКВИЗИЦИОНОГ КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА.....	168
DECISION ON DISMISSAL OF INVESTIGATION: REAFFIRMATION OF THE ABSOLUTIO AB INSTANTIA DECISION FROM THE INQUISITORIAL CRIMINAL PROCEDURE	169

Гордана Николић

РЕПРЕСИВНИ И ПРЕВЕНТИВНИ КАРАКТЕР КАЗНЕ ДОЖИВОТНОГ ЗАТВОРА У БОРБИ ПРОТИВ СЕКСУАЛНИХ ДЕЛИКАТА.....	170
REPRESSIVE AND PREVENTIVE CHARACTER OF THE SENTENCE OF LIFE IMPRISONMENT IN COMBATING SEXUAL OFFENSES	172

Филип Мирић

ПРИНЦИПИ ПОЛИТИКЕ СУЗБИЈАЊА КРИМИНАЛИТЕТА	174
THE PRINCIPLES OF CRIME PREVENTION POLICY	175

Daša Panjaković Senjić

Iva Ižaković

Ana Gavran Lulić

PANDEMIJA OBITELJSKOG NASILJA 176

A PANDEMIC OF DOMESTIC VIOLENCE..... 177

Мина Сремчев

УТИЦАЈ ЈАВНОГ МЊЕЊА НА ТОК КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА..... 178

THE INFLUENCE OF PUBLIC OPINION ON THE COURSE OF
CRIMINAL PROCEEDINGS..... 179

**СЕСИЈА ЗА ЕКОНОМИЈУ, ФИНАНСИЈСКО И ТРГОВИНСКО ПРАВО
ECONOMIC, FINANCIAL AND TRADE LAW SESSION**

Љубица Николић

ИЗАЗОВИ ДИГИТАЛИЗАЦИЈЕ ФИНАНСИЈСКИХ ТРАНСАКЦИЈА 183

CHALLENGES OF DIGITALIZATION OF FINANCIAL TRANSACTIONS..... 185

Предраг Н. Цветковић

АЛГОРИТАМ КАО ФОРМАТ ПРАВНЕ НОРМЕ..... 187

ALGORITHM AS A FORMAT OF LEGAL NORM 188

Марина Димитријевић

ДРУШТВЕНО-ВРЕДНОСНИ АСПЕКТИ ДИГИТАЛИЗАЦИЈЕ
ПОРЕСКЕ ОБЛАСТИ 189

SOCIAL-VALUE ASPECTS OF DIGITALIZATION OF THE TAX AREA..... 191

Lavinia Onica-Chipea

SOCIAL ECONOMY IN ROMANIA: THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS 192

СОЦИЈАЛНА ЕКОНОМИЈА У РУМУНИЈИ: ТЕОРИЈСКИ И
ПРАКТИЧНИ АСПЕКТИ 193

Carmen Oana Mihaila

Mircea Mihaila

VIDEO SURVEILLANCE AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE: HOW DOES IT
AFFECT PRIVACY AND INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS? 194

ВИДЕО НАДЗОР И ВЕШТАЧКА ИНТЕЛИГЕНЦИЈА: КАКО ТО УТИЧЕ НА
ПРАВО НА ПРИВАТНОСТ И ПРАВА ИНТЕЛЕКТУАЛНЕ СВОЈИНЕ? 196

Emina Jerković

POVEZANOST POREZNOG MORALA I POREZNE EVAZIJE 198

THE CORRELATION BETWEEN TAX MORALE AND TAX EVASION 199

Marija Ampovska

OVERVIEW OF INSURANCE COVERAGE IN NORTH MACEDONIA DURING THE COVID-19 PANDEMIC, IN LIGHT OF COMPARATIVE INSURANCE SECTOR RESPONSES TO COVID-19.....	200
ПРЕГЛЕД ОСИГУРАЊА У СЕВЕРНОЈ МАКЕДОНИЈИ ТОКОМ КОВИД-19 ПАНДЕМИЈЕ, КРОЗ ПРИЗМУ КОМПАРАТИВНИХ ОДГОВОРА СЕКТОРА ОСИГУРАЊА НА КОВИД-19	202

Kristina Misheva

THE ROLE OF PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP IN THE MACEDONIAN PUBLIC HEALTHCARE SYSTEM	204
УЛОГА ЈАВНО-ПРИВАТНОГ ПАРТНЕРСТВА У ЈАВНОМ ЗДРАВСТВЕНОМ СИСТЕМУ МАКЕДОНИЈЕ.....	205

Страхиња Миљковић

ДА ЛИ КОНЗЕРВАТИВНИ МОДЕЛ ЛИЧНОГ СТЕЧАЈА МОЖЕ ПРЕДСТАВЉАТИ ПУТОКАЗ КА ПРАВНОЈ РЕГУЛАТИВИ ИСТОГ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ?.....	206
CAN THE CONSERVATIVE CONCEPT OF PERSONAL BANKRUPTCY SERVE AS A GUIDE IN REGULATING THIS INSTITUTE IN THE REPUBLIC OF SERBIA?	207

Марко Димитријевић

МОНЕТАРНИ КРЕДИБИЛИТЕТ КАО ДРУШТВЕНА ВРЕДНОСТ У САВРЕМЕНОМ МОНЕТАРНОМ ПРАВУ	208
MONETARY CREDIBILITY AS A SOCIAL VALUE IN THE CONTEMPORARY MONETARY LAW	209

Марко С. Кнежевић

ЗАБРАНА ПАРНОГ БРОЈА АРБИТАРА У СРПСКОМ ПРАВУ: СМИСАО, КОХЕРЕНТНОСТ И ПРАВНЕ ПОСЛЕДИЦЕ	210
PROHIBITION ON AN EVEN NUMBERS OF ARBITRATORS IN SERBIAN LAW: RATIONALE, COHERENCE AND LEGAL CONSEQUENCES.....	211

Срђан Радуловић

О ДЕФЛАТОРНОЈ ПРИРОДИ БИТКОИНА.....	212
THE DEFLATIONARY NATURE OF BITCOIN.....	214

Урош Здравковић

ПРАВО НА СУСПЕНДОВАЊЕ ИЗВРШЕЊА ОБАВЕЗЕ УСЛЕД АНТИЦИПАТИВНЕ ПОВРЕДЕ УГОВОРА О МЕЂУНАРОДНОЈ ПРОДАЈИ РОБЕ... 215	215
---	-----

THE RIGHT TO SUSPEND PERFORMANCE IN CASE OF ANTICIPATORY BREACH OF CONTRACT ON INTERNATIONAL SALE OF GOODS	216
--	-----

Лука Батуран

Марија Митровић

ПОРЕСКЕ ОЛАКШИЦЕ И СУБВЕНЦИЈЕ ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ НОВОНАСТАЊЕНИХ ЛИЦА	218
TAX RELIEFS AND SUBSIDIES FOR EMPLOYMENT OF NEW RESIDENTS.....	220

Katerina Zhateva

CHALLENGES FOR COMPANIES IN THE REGION ARISING FROM THE PROPOSAL OF THE EU CORPORATE SUSTAINABILITY DUE DILIGENCE DIRECTIVE	222
ИЗАЗОВИ ЗА КОМПАНИЈЕ У РЕГИОНУ КОЈИ ПРОИЗИЛАЗЕ ИЗ ПРЕДЛОГА ДИРЕКТИВЕ ЕУ О ПРОЦЕНИ КОРПОРАТИВНЕ ОДРЖИВОСТИ И ДУЖНЕ ПАЖЊЕ	224

Кристина Савић

О ПРЕВАРНИМ РАДЊАМА У АКРЕДИТИВНОМ ПОСЛУ, СА ПОСЕБНИМ ОСВРТОМ НА СУДСКУ ПРАКСУ ЕНГЛЕСКЕ.....	226
FRAUD IN THE DOCUMENTARY LETTER OF CREDIT TRANSACTIONS, WITH SPECIAL REFERENCES TO ENGLISH CASE LAW.....	227

Слобода Мидоровић

РАЗУМЕВАЊЕ СТАНДАРДА НЕПРАВИЧНЕ ОДРЕДБЕ УГОВОРА У СРПСКОМ ПОТРОШАЧКОМ ПРАВУ	228
UNDERSTANDING THE STANDARD OF UNFAIR CONTRACT TERM IN SERBIAN CONSUMER LAW.....	230

**СЕСИЈА ЗА РАДНО И СОЦИЈАЛНО ПРАВО
LABOUR AND SOCIAL WELFARE LAW SESSION**

Жељко Мирјанић

РАЗВОЈ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ	235
DEVELOPMENT OF SOCIAL PROTECTION	237

Горан Обрадовић

„НАЦИОНАЛНЕ ПЕНЗИЈЕ” ЗАСЛУЖНИМ УМЕТНИЦИМА	239
"NATIONAL PENSIONS" FOR DESERVING ARTISTS	240

**Višnja Lachner
Jelena Kasap**

RAZVOJ SOCIJALNE POMOĆI I SOCIJALNE SKRBI U SLOBODNOM I KRALJEVSKOM GRADU OSIJEKU	241
DEVELOPMENT OF SOCIAL WELFARE SYSTEM AND SOCIAL CARE IN FREE AND IMPERIAL CITY OF OSIJEK.....	242

Đorđe Marilović

OBAVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE IZMEĐU SUBJEKTIVNOG PRAVA I DRUŠTVENE VRIJEDNOSTI.....	243
COMPULSORY SOCIAL SECURITY INSURANCE BETWEEN SUBJECTIVE RIGHT AND SOCIAL VALUE	245

**Александар Антић
Тамара Ђурђић Милошевић**

ПРАВНЕ ПОСЛЕДИЦЕ СМРТИ ЗАПОСЛЕНОГ	247
LEGAL CONSEQUENCES OF AN EMPLOYEE'S DEATH	249

Марија Драгићевић

РАДНОПРАВНЕ ПОСЛЕДИЦЕ СМРТИ И ГУБИТКА ПОСЛОВНЕ СПОСОБНОСТИ ПОСЛОДАВЦА СА СВОЈСТВОМ ФИЗИЧКОГ ЛИЦА	251
LAW AND LABOUR EFFECTS OF DEATH AND LOSS OF LEGAL CAPACITY OF AN EMPLOYER HAVING THE CAPACITY OF A NATURAL PERSON.....	252

Clara Csóková Hrabovec

SOCIAL R-EVOLUTION: THE HISTORY OF EMPLOYMENT PROTECTION IN SLOVAKIA	253
ДРУШТВЕНА Р-ЕВОЛУЦИЈА: ИСТОРИЈА ЗАШТИТЕ СИСТЕМА ЗАПОШЉАВАЊА У СЛОВАЧКОЈ	254

Александра Муласмајић Грујић

СТИМУЛАТИВНЕ МЕРЕ ПОСЛОДАВЦИМА ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ	255
INCENTIVE MEASURES FOR EMPLOYERS TO EMPLOY PERSONS WITH DISABILITIES	257

**СЕСИЈА ЗА МЕЂУНАРОДНО ПРАВО
INTERNATIONAL LAW SESSION**

Бојан Милисављевић

ДИПЛОМАТСКЕ ПРИВИЛЕГИЈЕ И ИМУНИТЕТИ СА ОСВРТОМ НА
РЕПУБЛИКУ СРБИЈУ..... 261

DIPLOMATIC PRIVILEGES AND IMMUNITIES,
WITH REFERENCE TO THE REPUBLIC OF SERBIA 262

Olga Koshevaliska

Ana Nikodinovska Krstevska

Elena Maksimova

ECJHR JUDGMENT AA AND OTHERS AGAINST NORTH MACEDONIA:
FROM THE OBVIOUS TO THE UNEXPECTED..... 263

ПРЕСУДА АА И ДРУГИ ПРОТИВ СЕВЕРНЕ МАКЕДОНИЈЕ:
ОД ОЧИГЛЕДНОГ ДО НЕОЧЕКИВАНОГ..... 264

Ivica Josifović

MACEDONIAN EURO-EXPERIMENT: WILL IT END? 265

МАКЕДОНСКИ ЕВРО-ЕКСПЕРИМЕНТ: ИМА ЛИ КРАЈА?..... 266

Небојша Раичевић

ОДНОС САВЕТА БЕЗБЕДНОСТИ И МЕЂУНАРОДНОГ КРИВИЧНОГ СУДА 267

THE RELATIONSHIP BETWEEN THE SECURITY COUNCIL AND
THE INTERNATIONAL CRIMINAL COURT..... 269

Бојана Чучковић

ОДНОС ИЗМЕЂУ ЗАБРАНЕ ПРОТЕРИВАЊА И ЗАБРАНЕ КОЛЕКТИВНОГ
ПРОТЕРИВАЊА У КОНТЕКСТУ ПРИСТУПА ТЕРИТОРИЈИ: СТАНДАРДИ
ЕВРОПСКОГ СУДА ЗА ЉУДСКА ПРАВА И ЊИХОВ ЗНАЧАЈ ЗА ПРАВНИ
СИСТЕМ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ 271

THE RELATIONSHIP BETWEEN THE PROHIBITION OF REFOULEMENT AND
THE PROHIBITION OF COLLECTIVE EXPULSION IN THE CONTEXT OF
ACCESS TO THE TERRITORY: STANDARDS OF THE EUROPEAN COURT
OF HUMAN RIGHTS AND THEIR RELEVANCE FOR THE LEGAL SYSTEM
OF THE REPUBLIC OF SERBIA..... 273

Sanja Grbić

РАЗВОЈ ЗАШТИТЕ ПРАВА ОСОБА С INVALIDITETOM KROZ SUDSKU
PRAKSU EUROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA..... 275

THE DEVELOPMENT OF THE PROTECTION OF THE RIGHTS OF PERSONS WITH DISABILITIES THROUGH THE CASE LAW OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS.....	276
--	-----

Сања Крешталица

ЉУДСКА ПРАВА И РОДНА РАВНОПРАВНОСТ У СВЈЕТЛУ ПРАВИЛА МЕЂУНАРОДНОГ ПРАВА.....	277
HUMAN RIGHTS AND GENDER IN INTERNATIONAL LAW	278

Ајна Јодановић

Damir Muminović

ULOGA PRAKSE EVROPSKOG SUDA PRAVDE U EVOLUCIJI PRAVA EVROPSKE UNIJE	279
THE ROLE OF JUDICIAL PRACTICE OF THE EUROPEAN COURT OF JUSTICE IN THE EVOLUTION OF EUROPEAN UNION LAW	280

Драган Дакић

МЕЂУНАРОДНА ЉУДСКА ПРАВА ПРОТИВ УСТАВНОГ ИДЕНТИТЕТА.....	281
INTERNATIONAL HUMAN RIGHTS VS. CONSTITUTIONAL IDENTITY	283

Никола Станковић

ДИГИТАЛНА ДИПЛОМАТИЈА.....	285
DIGITAL DIPLOMACY	286

Стефан Радојчић

ИЗДАВАЊЕ НАЛОГА ЗА ХАПШЕЊЕ ОД СТРАНЕ МЕЂУНАРОДНОГ КРИВИЧНОГ СУДА	287
ISSUANCE OF AN ARREST WARRANT BY THE INTERNATIONAL CRIMINAL COURT	288

**СЕСИЈА ЗА ТЕОРИЈУ И ИСТОРИЈУ ПРАВА
LEGAL THEORY AND LEGAL HISTORY SESSION**

Игор Милинковић

АУТЕНТИЧНО ТУМАЧЕЊЕ ЗАКОНА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ.....	291
AUTHENTIC STATUTORY INTERPRETATION IN BOSNIA AND HERZEGOVINA	293

Željko Bartulović

PRAVNE VRIJEDNOSTI U PREAMBULAMA SREDNJOVJEKOVNIH KVARNERSKIH STATUTA	295
LEGAL VALUES IN THE PREAMBLES OF MEDIEVAL KVARNER STATUTES	296

Јелена Петковић

КУЛТУРНА ПРАВА У МУЛТИКУЛТУРНИМ ДРУШТВИМА:
ИНСТИТУЦИОНАЛНИ И ВРЕДНОСНИ ИЗАЗОВИ 297
CULTURAL RIGHTS IN MULTI-CULTURAL SOCIETIES:
INSTITUTIONAL AND VALUE CHALLENGES..... 299

Славиша Ковачевић

МУЛТИПОЛАРИЗАЦИЈА ВРЕДНОСНИХ СИСТЕМА..... 301
MULTIPOLARIZATION OF VALUE SYSTEMS..... 302

Александар Ђорђевић

Сара Митић

УГОВОР О ЗАКУПУ У СЛОВЕНСКОМ ПРАВУ ОД XIV ДО XIX ВЕКА 303
LEASE AGREEMENT IN SLAVIC LAW FROM THE 14th TO
THE 19th CENTURY 304

Милош Прица

ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО КАО ПРАВНИ ПОЈАМ..... 305
DEMOCRATIC SOCIETY AS A LEGAL TERM..... 306

Игор Симић

ПРАВО И ДРУШТВЕНЕ ВРЕДНОСТИ НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ..... 307
LAW AND SOCIAL VALUES IN KOSOVO AND МЕТОНИЈА 309

Renáta Kišoňová

SELF-IDENTIFICATION AS A CONTEMPORARY SOCIAL VALUE? 311
САМО-ИДЕНТИФИКАЦИЈА КАО САВРЕМЕНА ДРУШТВЕНА ВРЕДНОСТ?..... 312

Проф. др Олга Кошевалиска,

Редовни професор,

Правни факултет, Универзитет "Гоце Делчев", Штип,

Проф. др Ана Никодиновска Крстевска,

Ванредни професор,

Правни факултет, Универзитет "Гоце Делчев", Штип,

Доц. др Елена Максимова,

Доцент,

Правни факултет, Универзитет "Гоце Делчев", Штип,

Северна Македонија

ПРЕСУДА АА И ДРУГИ ПРОТИВ СЕВЕРНЕ МАКЕДОНИЈЕ: ОД ОЧИГЛЕДНОГ ДО НЕОЧЕКИВАНОГ

Мешовити миграциони токови који су захватили Европу после 2015. године и брза решења која спроводе погођене земље у циљу оптималног суочавања са изазовима, нису заобили ни Северну Македонију. Наиме, као погодно транзитно подручје на путу ка земљама Европске уније, Македонија је била тло које је требало што пре прећи. Документи који су донети од 2016. године па надаље отежавали су мигрантима улазак и транзит, па су се ослањали на нелегалне механизме како би наставили пут. Проблеме на терену и кршења људских права која су се десила у међувремену, гласно су износиле невладине организације, медији или сведочења миграната, али се мало ко усуђивао да се упусти у правни поступак пред доступним домаћим или међународним органима.

Једна од ретких представки која је поднета Европском суду за људска права је АА и други против С. Македоније, пријава из 2016. Подносиоци представке су се жалили на наводну повреду члана 4. Протокола 4. Европске конвенције о људским правима, или непостојање појединачних одлука о протеривању миграната који долазе у великим групама где су ефикасне и легалне процедуре уласка заобиђене без убедљивих разлога и члана 13. у вези са чланом 4. Протокола 4, односно ускраћивање могућности подносиоцима да легално оспоравају искључење због сопственог незаконитог понашања. Пресуда Суда која је донета у априлу 2022. године садржала је одлуку којом је проширен изузетак од забране колективног протеривања створен у случају НД и НТ против Шпаније, стварајући лавину реакција које би могле имати огроман ефекат у „поплочавању начина” коришћења доступних правних механизма од стране лица чија су права повређена или оспорена у поступку. Стога ће се овај прилог фокусирати на анализу пресуде АА и други против Северне Македоније, узимајући у обзир образложење Суда у вези са колективним одбијањем и правним путевима.

Кључне речи: Северна Македонија, избегличка криза, кршење људских права, колективно одбијање, Европски суд за људска права.